

דברכות מעכבות הק"ש דלמא ק"ש נפיק גס בלי הדברכות רק החס אחרו דהברכות מעכבות זו את זו ותי' השאג"א בהקדס החלטתו דאם לא בירך עובר לעשייתו אינו יכול לבדך אח"כ [והשאג"א ס"ל דברכות ק"ש על ק"ש נחקט כדברמ"ז] וא"כ קשה איך צרכו יולר אור אחר שקראו ק"ש כיון העובר לעשייתו מעכב אף דיעבד וזוהי מדייק. דגם הדברכות מעכבות גס גוף הק"ש ולא דמי לשאר הדברכות שאין מעכבות המט' וא"כ כל זמן שלא אחר יולר אור לא יאלו עדיין ידי חובת ק"ש. וא"כ אף שכבר קרא ק"ש חשוב עדיין עובר לעשייתו כיון דעדיין לא יאל בקריאה זו חשוב כאלו לא עשה עדיין. ויולא רק כשאומר אח"כ יולר אור וחשיב כאלו אחר אז ק"ש ביחד עם הדברכה וכה"ג חשיב שפיר עובר לעשייתו כן פ' רב האי גאון. נמלא לדעתו ז"ל בב"א עם המנהג חשיב ג"כ עובר לעשייתו. ואח"כ פ' הירושלמי באופן הפוכי לגמרי דלכא' ק' על הירושלמי מנלי' דברכות אימ דלמא יברך הדברכות אח"כ, וע"כ דאם לא בירך עובר לעשייתו לימ לבדך אח"כ והירושלמי ס"ל דבב"א עם המט' נמי לימ עובר לעשייתו וא"כ אם נימא דברכות מעכבות אין לו עלה לבדך אחר ק"ש עיי"ש דבריו הגמחים מפו. הנה דברין זה דפליגי הפר"ח והחב"ש, פליגי רה"ג עם הירושלמי: אם ביחד עם המנהג חשיב עובר לעשייתו לדעת הגאון שאגת ארי' ז"ל :

מ"ב מדברי הירושלמי אין רא' דבב"א עם המט' לימ עובר לעשייתו ד"ל דלעולם הירושלמי ס"ל דגם ביחד עם המט' שפיר דמי לבדך ושאי' החס דאף דברכות מעכבות הק"ש ולא יאל ידי חובת ק"ש עד שיברך מ"מ כשמברך אח"כ יאל ידי חובת ק"ש למפרע, ונמלא שעשה המט' קודם הדברכה, ואף דכל זמן שלא בירך ל"י מ"מ אח"כ כשמברך יאל למפרע בק"ש ושפיר חשיב שעשה המנהג קודם ודומא לזה בש"ס מעילה (ד"א): דפר"ך אפי' קדמה מחשבת הזמן למחשבת המקום נמי יחשב עירוב מחשבות לר' יהודה דהא פגול אינו נקבע אלא בזריקה ואו כבר חלה גס מחשבת המקום, ומשני דמ"מ כשזרק אח"כ איגלאי מילתא למפרע דמחשבת הזמן ה' קודם עיי"ש בהוד"ה והאחר אילפא, וכה"ג ממש בג"ד אף דקודם שביך עדיין לא יאל ידי ק"ש מ"מ כיון דאח"כ כשמברך יולא למפרע שפיר חשיב קדמה הק"ש לבדכה, ולימ בב"א כמו דלימ החס עירוב מחשבות והבן מאד כי הוא דומה בדומה, וע' ביח אור"ח סי' תרכ"ח לענין מש"כ הרא"ש דמהפכין האחרונ' כדי שיהי' עובר לעשייתו והק' דהרי הרא"ש עצמו ס"ל דאי' ליעול בב"א וא"כ יולא ידי לולב עתה קודם הדברכה ותי' כיון דעכ"פ מעכבין וא"י וכ"ז שלא נטל האחרונ' לא יאל ידי חובת לולב ג"כ אף דאח"כ כשיטול האחרונ' יולא ידי חובת לולב מ"מ חשוב שפיר עובר לעשייתו עיי"ש הנה כ' להיפוך דאף דאח"כ יולא למפרע בלקיחת לולב קודם שביך מ"מ כיון דבשעת צרכה עדיין לא לקח האחרונ' ולא יאל עדיין חשיב שפיר עובר לעשייתו. והוא כשיטת רה"ג ז"ל אבל סברת הירושלמי י"ל כמ"ש :

וי"ז להעיר עוד ממשיכ' החוס' פסחים (דף נ"ט.) ד"ה אחי עשה דהשלמה דאם הביא פסחו ואח"כ הביא כפרתו כדי שיאל למפרע ידי פסחו חשוב בעירגא עיי"ש, משמע דאף דע"י הבאת כפרתו נמלא שיאל המט' קודם לכן ולימ בעירגא מ"מ כיון דעד עתה עוד לא יאל דליה ראוי לאכילה וע"י הבאת כפרתו הוא שיואל חשוב שמקיים עשה דפסח יחד עם עבירת עשה דהשלמה הרי דכה"ג חשוב בב"א ודוק היטב, אך יש לדחות לפת"ש הריטב"א בד"ה ל"ב דהא דלריך בעירגא בעדולית הטעם משום דאולי לא יקיים אח"כ העשה וא"כ הי"ד כשעובר הל"ת קודם העשה, אבל כשמקיים העשה קודם ואח"כ הל"ת ודאי יותר נכון, וא"כ אין רא' מהתם דה"י בעירגא דגם אם העשה קודם נמי דוחה וק"ל :

דיוצא מדברינו לגיד מדבריו רה"ג יש רא' לדברינו דבב"א עם המט' נמי חשוב עובר לעשייתו ומדבריו הירושלמי אין רא' לפיכך :

וע' בפמ"ג בפ"כ ה' ברכות השחר בתו"ד לדעת הירושלמי סי' רכ"ז דברקים דוקא. תוכ"ד אחר שמעיה ה"ה ברכות הנהנין ומלות יכול לבדך תוכ"ד אחר אכילה או עשי' אף דאחר אכילה לימ לבדך דהוא"ל ואירחי אירחי כדאמרין ברכות (דף נ"א.) מ"מ תוכ"ד יכול לבדך וגלע"ד להוכיח מזה דאפי' בב"א עם המט' נמי שייך לבדך דאלת"ה אי"מ מה מועיל תוכ"ד דע"כ לא מהני דתוך כדי דיבור כדיובר דמי פ' וחשוב כאלו אחרו תיכף אחר הדיבור הראשון ולא הפסיק כלל וחשוב כאלו אחרים יחד עם ראשית דבריו, אבל לא להפוך הדבר שיחשב כאלו הקדים המאוחר ואיחר המוקדם אע"כ דגם בב"א עם המנהג שפיר דמי לבדך ומש"ה מועיל תוכ"ד :

ונלע"ד רא' ברורה למשיכ' דלי"ש תוכ"ד רק לחבר הדברים יחד אבל לא להקדים המאוחר מד' הרא"ש פרק שבוטת הדיינין סי' ז' בטעמו טעין וקדש והודה לו שטורין וחזר ואמר התובע גס שטורין הייתי חפץ לתבוע אף שאמר כן תוכ"ד לא מהני אם לא שהודה כמעשים וכת' הרא"ש ע"ז משום דלריך שיודה על מה שחבשו קודם הודאתו עיי"ש הרי דלי"מ לענין זה תוכ"ד לומר דחשיב הטענה קודם ההודאה והוא רא' גלו"י בס"ד :

והנה ראיתי בחב"ש סי' י"ט סק"ב הביא בשם הפר"ח דתוכ"ד אחר המט' יכול לבדך והוא ז"ל חולק ע"ז וג"ל דאולי לטעמייהו דהחב"ש ס"ל דגם באמצע המט' לי"ש לבדך. לכן לי"ש בזה תוכ"ד שיהי' הדברכה שאומר אח"כ חשובה כאלו אחרת קודם המנהג דלי"ש תוכ"ד רק לחבר ב' דברים אבל לא להקדים את המאוחר ולאחר את המוקדם. והפר"ח לשי' דגם באמצע המנהג שייך לבדך לכן ס"ל דמהני תוכ"ד. ולשי"ז אחי שפיר מה שהקשה הח"ש על הפר"ח מהא דברכות (דף נ"א.) אם הכנים משקין לחוך פיו בולשו ואינו מברך אפי' תוכ"ד ולפת"ש דתוכ"ד לי"מ להקדים הדברכה להמט' רק לחברו עם המט' אי"כ זה יועיל דוקא במנהג כיון דיכול לבדך בשעת מנהג. מהני תוכ"ד שיחשב כאלו בירך אז, משא"כ בשעת אכילה דלי"מ לבדך משום ימלא פי תהלתך וכש"כ במשקין דאינו יכול לבדך לגמרי. אי"כ גס תוכ"ד לי"ש לומר שיחשב כביך אז כיון דאי' לעשות אז בפועל. ובברא זו חידוש החב"ש עצמו סי' ד' סק"ה דהיבא דאי' לו לחשב בשעת מעשה גס תוכ"ד לי"מ, וקבע מסמרים לברא זו משמחים (דף ס"ג ע"א) וזכרים (דט"ז.) וי"ד ממש דכותי' :

אבנ"ם מדהחב"ש מדמה להו להדרי משמע דס"ל דשייך גס באכילה תוכ"ד וס"ל דתוכ"ד מהני גס להקדים המאוחר ולאו דוקא לחבר ב' דברים יחד, ועוד משמע כן מדבריו מדלי"כ דלי"ש תוכ"ד צברהמ"ל דהא ביחד עם המנהג לי"מ לשיטתו' וע"כ דס"ל דשייך תוכ"ד גס להקדים וזה חדשות גדול, ויש בזה חידוש בתוך חידוש דאם נימא דשייך תוכ"ד גס להקדים יבנה מזה תולדה דשייך תוכ"ד בדבר א' לבד שאנו דנין עליו שיחשב כאלו עשה הדבר תוכ"ד קודם כי בפשוט ענין תוכ"ד לי"ש כי אם כשדנין על ב' דברים. אז כל א' בערך ויחס אל חברו תוכ"ד כד"ר וחשוב שנטעו יחד אבל לא כשדנין על דבר א' לבד שנטעם בזמן הזה. שנאמר דהדבר נעשה מטע קודם לכן תוכ"ד, זה לא מלאט אבל לפי הקדמה הג"ל דשייך תוכ"ד להקדים שיהי' קודם להמוקדם הנה דאין ענין תוכ"ד דוקא בתוכ"ד לאחרי דבר דהרי כשמקדימין הדבר המאוחר הנה מעמידין הפעולה בשני' בזמן שאין כאן ב"ח דבר עדיין ודוקא אם נימא דתוכ"ד מועיל דוקא לחבר ב' דברים לדקו דברי דלי"ש תוכ"ד רק בב' **דברים**